

PHILOSOPHY OF ECONOMICS AND MANAGEMENT
ФІЛОСОФІЯ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

УДК: 338.48

DOI: <https://doi.org/10.26661/hst-2020-5-82-13>

ФІЛОСОФІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: СИНЕРГЕТИЧНА
МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

© **ВОРОНКОВА, В. Г.**

Інженерний навчально-науковий інститут Запорізького національного університету (Запоріжжя, Україна)

E-mail: valentinavoronkova236@gmail.com,

ORCID iD: <http://orcid.org/0000-0002-0719-1546>

Інженерний навчально-науковий інститут Запорізький національний університет, пр.Соборний, 226, 69006 Запоріжжя, Україна

Engineering educational and scientific Institute of Zaporizhzhia National University, 226 Soborny Avenue, 69006 Zaporizhzhia, Ukraine

© **ОЛЕКСЕНКО, Р. І.**

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (Мелітополь, Україна)

E-mail: roman.xdsl@ukr.net,

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-2171-514X>

Таврійський державний агротехнологічний університет імені, пр. Хмельницького 18, 72312 Мелітополь Україна Запорізька область

Dmytro Motorny Tavria State Agrotechnological University, Hetmanskaya str., 18, 72312 Melitopol, Ukraine Zaporizhzhia region Ukraine

Анотація

Актуальність дослідження у тому, що сучасні умови вимагають дослідження філософії державного управління в контексті синергетичної методології як умови виходу зі стану кризи, нестабільності та інформаційної стохастичності. Йдеться про формування концепції сильного, а точніше дієвого державного управління в контексті філософських засад, з дотриманням загальнолюдських цінностей, в основі яких саморозвиток і саморегулювання держави. Адже, в основі будь-якої самокерованої системи лежить здатність до самоорганізації, що є феноменом, властивим винятково людській спільноті. **Мета дослідження** - концептуалізація філософії державного управління в контексті синергетичної методології. **Завдання дослідження:** здійснити аналіз філософії державного управління як практичного організаційно-регулятивного впливу держави на суспільну життєдіяльність людей; розкрити філософію мети та цілей державного управління як ієрархію потреб та інтересів розвитку суспільства; розкрити синергетичну методологію як основу рефлексивного державного управління. Рефлексія – це принцип філософського мислення, направлений на осмислення і обґрунтування власних передумов. Рефлексія основним методологічним принципом для філософії, так як означає перехід від предметного розгляду свідомості до самосвідомості, відношення до самого себе, саморефлексію. Рефлексія є одночасно і засобом, і методом, і засадою, завдяки яким філософія обґрунтовує сама себе. Доведено, що ефективність та результативність державного управління завжди прямо залежать від економічного та соціального розвитку суспільства, оскільки функціонування будь-якого суспільства не можливе розвиватися без злагодженого порядку системної цілісності організації та вироблення механізму самоорганізації щодо подолання нестійкості системи. Нові умови функціонування системи вимагають змін, перебудови, перетрансформації системних рівнів складної системи соціального розвитку. Час від часу

© Воронкова В. Г., Олексенко Р. І., 2020

організації змушені адаптуватися до радикальних змін, які вони не в змозі відвернути. Синергетична методологія допомагає проаналізувати державне управління як єдиний цілісний соціальний організм, що детермінує нову матрицю бачення об'єкта в якості складного цілого.

Ключові слова: філософія державного управління, соціальний організм, самоорганізація, рефлексія, синергетична методологія

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Актуальність дослідження філософії державного управління в контексті теоретичних та праксеологічних засад в тому, що це наука про становлення ефективного і цивілізованого управління у XXI столітті. Йдеться про формування концепції сильного, а точніше дієвого державного управління в контексті філософських засад, з дотриманням загальнолюдських цінностей, в основі яких саморозвиток і саморегулювання держави. В основі будь-якої самокерованої системи лежить здатність до самоорганізації, що є феноменом, властивим винятково людській спільноті. З хаосу як енергійного і безладного саморуху елементів як умови вмілого й ефективного керування самоорганізація створює стабільне й міцне суспільство, перетворюючи управління в соціальний організм, у якому кореляційні зв'язки між елементами системи працюють чітко, злагоджено, виразно.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, з яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор.

Ми спираємося при дослідженні філософії державного управління на концепцію самоорганізації як

основу філософії державного управління, що виникла у 50-60- рр. XX ст. на основі статистичної фізики (І.Пригожин, Г.Хакен), загальної теорії систем і кібернетики (Г.фон Ферстер, Х.Матурана), які вивчають закономірності вивчення структури в нерівноважних системах, які складаються з неупорядкованих елементів. Загальні принципи самоорганізації виявляються у фізичних, біологічних, соціальних системах, причому у високоорганізованих системах вони втілюються з найбільшою повнотою. Істотною особливістю систем, що самоорганізуються, є їхня здатність до самодобудовування, самовідновлення. Виникнення будь-якої організації стає можливим на основі стохастичних коливань параметрів (флуктуацій) – коливань, а також за умови наявності енергії, яка є передумовою подальшої еволюції системи.

Споконвічний хаос переборюється завдяки взаємодії елементів, тому що суспільство як система представляє собою складне переплетіння зв'язків, які взаємопов'язані між собою. А будь-яка система перебуває у стані стрибкоподібних змін різних параметрів – економічних, соціальних, управлінських, монетарних. Саме синергетика як

теорія самоорганізації відкритих систем означає спільні дії, що мають джерела енергії, речовини та інформації. Інформаційна взаємодія є необхідною складовою будь-якої соціальної взаємодії, а комунікація є засобом зниження невизначеності в ситуації взаємодії. Якщо система має характер біфуркації (роздвоєння), то вона змінює свою якісну визначність у непередбачуваному напрямку, що залежить від випадкових флуктуацій.

Термін «біфуркація» запропонував ще Пуанкаре (1854-1912) відносно системи, що може роздвоюватися. Система, зазнаючи флуктуацій, переміщується у певному фазовому просторі, де вплив середовища, що змінилося, вже не може спричинити порушення рівноважного стану системи. Таке спрямоване переміщення можна назвати дрейфом системи, так як зміни можуть бути різними. Чим менш жорстко й однозначно визначено параметри елементів і регламентовано зв'язки між ними, тим більший простір для дрейфу між ними. Тому серед завдань державного управління складними системами слід приділяти увагу і прогнозуванню дрейфу, створенню певних передумов, щоб дрейф із меншою ймовірністю переміщував систему у небажані зони цього фазового простору (катаклізми, перевороти, кризи, нестабільності, виклики).

Час існування системи залежить від того, який вибір система здійснить у точках біфуркацій. Чим

складніший організм і його складові елементи, тим різнобічніше впливають на нього фактори, тим динамічніші й стохастичніші ці впливи, тим складніший і розгалуженіший кредогенетичний ландшафт розгортається як поле діяльності системи. Тому мистецтво державного управління полягає в тому, щоб передбачити точки «хиткої рівноваги» у розвитку подій. Ознакою майбутньої біфуркації завжди є наростання частоти й інтенсивності флуктуацій, що вимагає настроювання певної субкультури чи підсистеми, та схоже на настроювання оркестру.

Термін «самоорганізована система» в обіг увів англійський кібернетик У. Ешбі (1947); з 1970-х рр. ХХ ст. до вивчення синергетики залучається апарат термодинаміки відкритих систем, поведінка яких далека від рівноваги. У вітчизняному дискурсі проблему управління як єдиного соціального організму обговорюють В.Бех, Ю.Бех, В.Воронкова.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття.

Роль субструктур у розвитку системи неможливо переоцінити ще й тому, що саме вони є фізичним субстратом для інформаційної взаємодії систем між собою, усередині себе й у взаємодії з навколишнім середовищем. Тільки інформаційна взаємодія уможливує існування феноменів управління й самоврядування.

Якщо вибір у точках біфуркації здійснюється неусвідомлено, то це буде лише стохастична (безладна) активність і ні про яке управління й самоврядування не може бути й мови. Суб'єктом, що приймає рішення на основі використання інформації, може бути система в цілому чи окремих її елементів, органічно включений у функціонуючу структуру і залежний від неї.

Саме в цих випадках говорять про управління й самоврядування як частину того чи іншого процесу самоорганізації. Щоб взаємодія за допомогою «сигналів» була чіткою, а не безладною, має бути збіг тезаурусів. Адже в організаціях складної системи основною формою взаємодії є інформаційна взаємодія. Саме тому ефективність функціонування таких систем визначають багатство мови, розвиток інформаційної структури і збіг тезаурусів елементів, які взаємодіють між собою. Організація державного управління вимагає певної підготовки елементів, їх самонастроювання, щоб тезаурус всіх складових системи збігався, що робить можливим швидке взаєморозуміння.

Виявлення особливостей взаємовідносин абстрактних рівнів організації дозволило ввести в теорію ієрархії уявлення про принцип саморозвитку багаторівневих систем, формалізувати взаємовідносини рівнів організації, проте ускладнення підрівнів системи ускладнюється і приводить до

стану нестійкості і необхідності перетворення структурної організації. Ефективність та результативність державного управління завжди прямо залежать від економічного та соціального розвитку суспільства, оскільки функціонування будь-якого суспільства не можливе розвиватися без злагодженого порядку системної цілісності організації та вироблення механізму самоорганізації щодо подолання нестійкості системи, а нові умови функціонування системи вимагають змін, перебудови, перетрансформації системних рівнів складної системи соціального розвитку, їх гуманізації. Зміни ці не можуть здійснюватися на основі нарощування причинно-наслідкових відносин, що ускладнюють систему, а причинно-наслідкові відносини слід замінити зовнішніми ймовірнісними відносинами як аналогічними собі системами.

При формуванні моделі державного управління у контексті синергетичної методології виявляються два напрямки розвитку:

- 1) конкурентна боротьба;
- 2) кооперація з собі подібними системами.

Якщо перший шлях вимагає мобілізації всіх ресурсів і удосконалення структурної перебудови організації, то другий шлях пов'язаний з докорінними перетвореннями структурної організації. Ці перетворення виражаються у тому, що система

стає частиною системи більш високої організації і віддає найбільш важливі функції управління своїми частинами новому центру управління, зберігаючи частину функцій управління за власними рівнями і набуваючи нових властивостей щодо досягнення цілісності більш високої організації. Поняття емерджентності набуває нових рис у процесі перетворень в організації через призму змін єдності різноманітності, навіть якщо змінюється характер самого різноманітності і єдності. Не випадково Г.В.Ф. Гегель назвав єдність у багатоманітності тотальністю, розуміючи під тотальністю будь-яке утворення, а це відкривало нові перспективи, які були пов'язаними з наступними питаннями: 1) механізм процесу тоталогенезису в умовах глобалізації; 2) збереження ідентичності тотальності як єдності у багатоманітності, що змінюється, та потребує якісних змін і характеру відносин між компонентами системи як цілісності; 3) необхідність побудови нової універсальної метафізичної моделі, а також вироблення принципу оптимального управління будь-якими трансформаціями з метою досягнення безпеки соціально-еколого-економічних систем.

Мета дослідження - концептуалізація філософії державного управління в контексті синергетичної методології.

Завдання дослідження:

- здійснити аналіз філософії державного управління як практичного організаційно-регулятивного впливу держави на суспільну життєдіяльність людей;

- розкрити філософію мети та цілей державного управління як ієрархію потреб та інтересів розвитку суспільства;

- розкрити синергетичну методологію як основу рефлексивного державного управління;

Виклад основного матеріалу

1. Філософія державного управління як практичний організаційно-регулятивний вплив держави на суспільну життєдіяльність людей

Державне управління – це цілеспрямована і організаційно-регуляторна дія держави (через систему її органів і посадових осіб) на суспільні процеси, свідомість, поведінку, діяльність людей. Воно здійснюється в межах суб'єктивного фактора і являє собою управлінський вповзи одних людей, організованих у владні структури, на інших, головним чином зайнятих у сферах відтворення матеріальних, соціальних і духовних благ.

Під державним управлінням у широкому смислі розуміють систему відносин, що виникають для виконання визначених цілей, функцій, рішень, завдань держави, реалізації права, здійснення управлінських дій, що виникають між суб'єктами і об'єктами державного управління, це управління справами держави, що здійснюється всіма державними

органами у всіх гілках влади (законодавчій, виконавчій і судовій).

У вузькому смислі *державне управління* – це виконавча діяльність, метою якої є безпосередня організація соціальних процесів у суспільстві. Термін «державне управління» дуже тісно пов'язаний з терміном «виконавча влада» і практично виражає його сутність. Говорити про державне управління – це говорити про форми й методи виконавчої влади, тому що в основі її функціонування лежить поділ влади на законодавчу, виконавчу і судову. Державне управління має яскраво виражений організаційний і виконавчо-розпорядчий характер.

Державне управління – це практичний організаційно-регулятивний вплив держави на суспільну життєдіяльність людей з метою її упорядкування, збереження або перетворення, що спирається на владну силу. Місце й роль державного управління у суспільстві визначається тим, що воно діє системно, оскільки об'єднує функціонування двох найскладніших структур – державного апарату управління і публічних проявів суспільства. Стан будь-якого суспільства залежить від державного управління і його місце і роль визначається тим, що це цілеспрямований процес, що вимагає глибокого розуміння змісту, а також розробки й постановки конкретних цілей. Призначення державного управління – пізнавати потреби й

інтереси керованих об'єктів, структурувати та здійснювати їх практичну реалізацію. Державне управління – це сукупність способів, прийомів, засобів і механізмів, за допомогою яких державні органи здійснюють організаційне забезпечення, сприяють організації й упорядкованості життєдіяльності суспільства та держави.

2. Філософія мети та цілей державного управління як ієрархія потреб та інтересів розвитку суспільства

Мета - це відображення потреб та інтересів суспільства, тобто продукт свідомості, суб'єктивне відображення об'єктивного, найчастіше у меті переважає суб'єктивне. Проблеми формування мети як «дерева цілей»:

1) об'єктивно цілі державного управління повинні народжуватися «внизу» і відображати потреби та інтереси людей, що є справжнім джерелом формування цілей;

2) важливим є і суб'єктивний бік справи та зумовлені ним відносини, відкритість сформульованих цілей державного управління, що неможливо без передбачення, прогнозування, програмування, планування.

Мета та цілі державного управління як ієрархія потреб та інтересів розвитку суспільства включає:

1) соціально-політичні цілі, що передбачають комплексний, цілісний, збалансований розвиток суспільства;

2) соціальні – відбивають вплив соціально-політичних процесів на

соціальну структуру суспільства, стан і рівень соціального життя людей;

3) духовні – відродження духовних і культурних цінностей;

4) економічні - розвиток економіки для людини;

5) виробничі – створення і підтримка активності керованих суб'єктів;

6) організаційні – створення відповідних функціональних та організаційних структур;

7) діяльнісно-праксеологічні - розподіл і регулювання діяльності відповідно до конкретних структур;

8) інформаційні – забезпечують відповідною інформацією;

9) роз'яснювальні – передбачають обробку знань, мотивів і стимулів, що сприяють практичній реалізації комплексу цілей.

Субординація цілей посилює механізм визначення мети у державному управлінні. Головна проблема полягає у досягненні адекватності мети державного управління потребам та інтересам суспільства тим цілям, що об'єктивно породжуються керованими об'єктами. Дотримання цієї вимоги може насправді перетворити мету управління на могутню силу функціонування держави й розвитку суспільства.

Щоб побудувати «дерево цілей» необхідно чітко визначити стратегічну (головну) мету, узгодити її з проміжними цілями, щоб вони підтримували й взаємозумовлювали одна одну, обґрунтувати субординацію цілей – реалізація однієї мети повинна бути

джерелом для реалізації іншої. Обґрунтованість і дієвість мети державного управління пов'язана з наявністю відповідних ресурсів, тобто ресурсозабезпеченістю. Серед них найважливішими є наступні:

1) природні й людські ресурси;

2) ресурс права у самому широкому розумінні слова, що включає світогляд, традиції, спосіб життя і поведінку людей – аж до системи законів і механізмів їх забезпечення;

3) демократія – певна система самоорганізації життя людей, призначення якої забезпечення їхніх прав і свобод;

4) організація - дозволяє упорядкувати й полегшити визначення цілей;

5) знання – інноваційно-технічні можливості суспільства. У державному управлінні важливим є співвідношення між цілями і засобами їх здійснення, об'єктивний результат дають не цілі, а засоби, їх використання в ході реалізації.

3. Синергетична методологія як основа рефлексивного державного управління та єдиного соціального організму.

В основі синергетичної методології – концепція неурівноваженої динаміки чи самоорганізації нелінійних динамічних процесів, що детермінують нову матрицю бачення об'єкта у якості складного цілого. Перехід від неурівноваженого стану системи встановлює когерентність, яка являє собою один із видів зв'язку: у

рівновазі матерія сліпа, а поза рівновагою – стає адекватною. Синергетика досліджує клас систем, які знаходяться за межами кордонів стану термодинамічної рівноваги.

3. Синергетична методологія як основа рефлексивного державного управління та єдиного соціального організму використовує наступний понятійно-категоріальний апарат.

Рефлексія – це принцип філософського мислення, направлений на осмислення і обґрунтування власних передумов. Рефлексія основним методологічним принципом для філософії, так як означає перехід від предметного розгляду свідомості до самосвідомості, відношення до самого себе, саморефлексію. Рефлексія є одночасно і засобом, і методом, і засадою, завдяки яким філософія обґрунтовує сама себе. Завдяки самосвідомості людина як мисляча істота звеличується до суб'єкта, констатує автономність мислення, виконує роль рушійного чинника історії як прогресу до вільного суспільства. Рефлексія – принцип людського мислення, направлений на осмислення і усвідомлення власних форм, предметний розгляд самого знання, критичний аналіз змісту і методів пізнання, самопізнання, що розкриває побудову і специфіку духовного світу людини; джерело нового знання як форма наукової свідомості, направлена на отримання адекватного знання, іманентного самій сутності.

Організація – це соціальна цілісність, побудована як спеціально структурована і координована система, пов'язана з зовнішніми середовищем, для кого вона повинна адаптуватися і самоорганізуватися для свого виживання, використати ресурси зовнішнього середовища і постійно змінюватися, адаптуючись до зовнішнього середовища. Кожна матеріальна система (організація) прагне зберегти себе (вижити) і використовує для цього весь свій потенціал (ресурс). Ресурси (кадри, фінанси, знання, інформація) – це компоненти забезпечувальної діяльності, що включають також енергію, матеріали, устаткування, виконавців тощо.

Закон самоорганізації державного управління як єдиного цілого – це закон підкорення цих систем одна одній, а головне, щоб був вироблений механізм самоналагодження у системі управління як єдиній цілісній системі. Здатність системи державного управління протистояти хаосу і турбулентності є умовою досягнення стійкості та ефективності. Державне управління як єдиний соціальний організм слід трактувати як єдність підсистеми управління, завдяки яким здійснюється управлінська взаємодія. Якщо зміни, або флуктуації параметрів підсистем є великими, то система втрачає свою якісну визначеність. Життєздатна управлінська система може бути створена лише на основі використання природного потенціалу самоорганізації з

використанням її власних законів. Саме існування системи залежить від того, який вибір вона може здійснити у точках біфуркації

Організація як відкрита і закрита система демонструє, що в її основі зміни, що демонструють перехід об'єкта від одного стану в інший. Будь-яка модифікація в соціальній організації суспільства, його інститутах та соціальній структурі саморозгортається у контексті прогресу, регресу, еволюції. Зміна – це і є рух і розвиток, здатність до самозміни організацій, що приводить до самозміни суспільства. Макросередовищні змінні постійно впливають на життя організацій і час від часу організації змушені адаптуватися до радикальних змін, які вони не в змозі відвернути. В макросередовищі організації використовують п'ять основних змінних: демографічне середовище, культурне середовище, політико-правове середовище, технологічне середовище, економічне середовище.

Відкриті системи – це системи, в яких має місце приріст ентропії, які називаються дисипативними, в яких має місце енергія неупорядкованого хаотичного порядку (відтік енергії), яка може урівноважити її зростання і у самій системі це може привести до виникнення стаціонарного режиму. В умовах нерівноваги система схильна до того, щоб із зовнішнім середовищем до неї поступала негативна ентропія, яка перевищує її внутрішнє зростання, а у зв'язку з цим виникають флуктуації

(стохастичні коливання), і за певних умов у системі починали б відбуватися самоорганізаційні процеси, упорядкування в єдину управлінську систему.

Гомеостаз (від грец. - подібний, однаковий) – властивість організму підтримувати свої параметри і фізіологічні особливості у певному діапазоні, заснована на стійкості внутрішнього середовища організму по відношенню до впливів зовнішнього середовища. Ідея гомеостазу вперше була сформульована французьким вченим К.Бернаром (1878). У 1929 р. американський біолог У. Кеннон запропонував термін «гомеостаз», а у 1948 р. У.Р.Ешбі застосував уявлення про гомеостаз для обґрунтування моделювання широкого кола проблем (біологічних, технічних, соціальних) із зворотнім зв'язком. Гомеостаз складних систем досягається через посередництво цілого комплексу механізмів в ході еволюції розвитку різних типів систем, в результаті чого виробляються більш складні і багаторівневі комплекси зворотних зв'язків. Гомеостаз – здатність системи зберігати рівновагу завдяки саморегульованому пристосуванню до оточуючого середовища.

Таким чином, слід зробити висновки.

Парадигмальні матриці нелінійного характеру розробляються в контексті синергетичної методології, шліфуються понятійні засоби, необхідні для адекватного аналізу

неурівноважених самоорганізуючих систем, формується модель бачення державного управління на принципах креативної хаотичності, моделей нелінійних динамік, обґрунтовується біфуркаційна природа процедур самоорганізації, які моделюються у постмодерністських аналітиках.

Висхідною презумпцією постмодерністських моделей будь-якої процесуальності виступає презумпція креативного потенціалу неурівноваженого хаотичного середовища.

У повній мірі реалізується понятійно-категоріальний апарат синергетичної методології, до якого відносяться категорії: флуктуації, дисипація, аттрактор, когеренція, синергія, самоорганізація, екзистентність, нестационарний стан системи.

Система як єдине ціле, як єдиний соціальний організм (В.Бех, В.Воронкова) може і снувати при певних умовах середовища, відповідного азровму простору, при дозволених станах системи і середовища. Якщо ж флуктуації параметрів є дуже великими, то

система втрачає якісну визначеність і система або ж рушиться, або ж перетворюється на іншу стійку на певному відрітку часу при наявності певної критичної маси.

Для управління як єдиного соціального організму дуже важливими є блок синергетичних категорій - синергії, самоорганізації, відкритої системи, нелінійності, структур-аттракторів (точок притяжіння). Інформаційна взаємодія є необхідною частиною будь-якої соціальної взаємодії, а комунікація засобом пониження невизначеності в ситуації взаємодії.

Флуктуації («порушення») відіграють найважливішу роль у процесі самоорганізації: дисипативні (розсіючі) процеси є детермінуючим фактором морфогенезу як у живій, так і в неживій природі.

Аттрактор виступає як режим, до якого тяжіє система і до якого стягуються всі траєкторії динаміки системи, тому він представляє як вищий прояв процесів самоорганізації, які відбуваються як у природі, так і в суспільстві.

Список використаних джерел

1. Воронкова В.Г., Олексенко Р. І.(2020). Формування концепції соціального розвитку як динамічної системи у контексті публічного управління та адміністрування. *Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. X. : Вид-во НУЦЗУ, Вип. 2 (13). (Серія "Державне управління").* 255-272.
2. Воронкова В. Г., Андрукайтене Регіна, Нікітенко В.О. (2020). Публічне управління та адміністрування як напрям розвитку теорії складних систем у контексті викликів цифрового суспільства. Публічне управління та адміністрування у цифровому суспільстві: *монографія* / Г. В. Ортіна та інші. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В.6-22.
3. Воронкова В.Г., Андрукайтене Регіна (2020). Сучасне управління у контексті теорії складності та інновацій. *IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ» з дистанційною участю. Херсон: Херсонський державний аграрно-економічний університет. 25 березня 2020. 227-229.*

4. Воронкова В.Г. (2009). Формування постнекласичної парадигми сучасного менеджменту в умовах глобалізації. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. Вип.38. С.13-29.
5. Капітаненко Н. (2020). Генезис адміністративно-правового регулювання у сфері реалізації права інтелектуальної власності. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 8. 79-87.
6. Олексенко Р.І., Воронкова В.Г.(2020). Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні: понятійно-категорійний апарат. *Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. X. : Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”*.Вип. 3 (70). 82-90
7. Олексенко Р. І., Воронкова В. Г. (2020). Інституціональне забезпечення системи публічної влади в історичному і системному контексті розвитку публічного управління та адміністрування. *Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. X. : Вид-во НУЦЗУ*. Вип. 2 (13). (Серія "Державне управління"). 89-104.
8. Череп А.В. Воронкова В.Г. Нікітенко В.О. (2020). Нова парадигма agile-менеджменту як умова виживання організацій в умовах нестабільності та діджиталізації Scientific Collection «InterConf», (35): with the Proceedings of the 1 st International Scientific and Practical Conference «Experimental and Theoretical Research in Modern Science» (November 16-18, 2020). *Kishinev, Moldova: Giperion Editura*.91-102.
9. Фурсін О.О. Організація і зворотний зв'язок як умова ефективності комунікацій. Економіка та менеджмент у період цифрової трансформації бізнесу, суспільства і держави : матеріали Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції (28- 29 травня 2020 року, м. Запоріжжя). *Запоріжжя : наук. ред. Н.Г. Метеленко. ЗНУ Інженерний інститут*. 474.
10. Управління людськими ресурсами: філософські засади: навч. посібник (2006) / В. Г.Воронкова, А. Г. Беліченко, О. М. Попов та ін. Київ: *Професіонал*. 576.

REFERENCES

1. Voronkova V.H., Oleksenko R. I. (2020). Formuvannya kontseptsiyi sotsial'noho rozvytku yak dynamichnoyi systemy u konteksti publichnoho upravlinnya ta administruvannya. *Visnyk Natsional'noho universytetu tsyvil'noho zakhystu Ukrayiny : zb. nauk. pr. KH. : Vyd-vo NUTSZU*. Vyp. 2 (13). (Seriya "Derzhavne upravlinnya").255-272.
2. Voronkova V. H., Andryukaytene Rehina, Nikitenko V.O. (2020). Publichne upravlinnya ta administruvannya yak napryam rozvytku teorii skladnykh system u konteksti vyklykiv tsyfrovoho suspil'stva. Publichne upravlinnya ta administruvannya u tsyfrovomu suspil'stvi: *monohrafiya* / H. V. Ortina ta inshi. Melitopol': FOP Odnoroh T.V.6-22.
3. Voronkova V.H., Andryukaytene Rehina (2020). Suchasne upravlinnya u konteksti teorii skladnosti ta innovatsiy. IV Vseukrayins'ka naukovopraktychna konferentsiya «Publichne upravlinnya ta administruvannya u protsesakh ekonomichnykh reform» z dystantsiynoyu uchastyu. Kherson: *Khersons'ky derzhavnyy ahrarno-ekonomichnyy universytet*. 25 bereznya 2020. 227-229.
4. Voronkova V.H. (2009). Formuvannya postneklasichnoyi paradyhmy suchasnoho menedzhmentu v umovakh hlobalizatsiyi. *Humanitarnyy visnyk Zaporiz'koyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi*. Vyp.38. 13-29.
5. Kapitanenko N. (2020). Henezys administratyvno-pravovoho rehulyuvannya u sferi realizatsiyi prava intelektual'noyi vlasnosti. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal*.№ 8. 79-87.
6. Oleksenko R.I., Voronkova V.H. (2020). Formuvannya modeli klasyfikatsiyi sotsial'nykh protsesiv u publichnomu upravlinni ta administruvanni: ponyatiyno-katehoriynyy aparat.*Teoriya ta praktyka derzhavnoho upravlinnya : zb. nauk. pr. KH. : Vyd-vo KharRI NADU “Mahistr”*. Vyp. 3 (70). 82-90
7. Oleksenko R. I., Voronkova V. H. (2020). Instytutsional'ne zabezpechennya systemy publichnoyi vlady v istorychnomu i systemnomu konteksti rozvytku publichnoho upravlinnya ta administruvannya. *Visnyk Natsional'noho universytetu tsyvil'noho zakhystu Ukrayiny : zb. nauk. pr. KH. : Vyd-vo NUTSZU*. Vyp. 2 (13). (Seriya "Derzhavne upravlinnya"). 89-104.
8. Cherep A.V. Voronkova V.H. Nikitenko V.O. (2020). Nova paradyhma agile-menedzhmentu yak umova vyzhyvannya orhanizatsiy v umovakh nestabil'nosti ta didzhytalizatsiyi Scientific Collection «InterConf», (35): with the Proceedings of the 1 st International Scientific and Practical Conference «Experimental and Theoretical Research in Modern Science» (November 16-18, 2020). *Kishinev, Moldova: Giperion Editura*. 91-102.

9. Fursin O.O. (2020). Orhanizatsiya i zvorotnyy zv"yazok yak umova efektyvnosti komunikatsiy. Ekonomika ta menedzhment u period tsyfrovoyi transformatsiyi biznesu, suspil'stva i derzhavy : *materialy Yuvileynoyi Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi (28- 29 travnya 2020 roku, m. Zaporizhzhya)*. Zaporizhzhya : Nauk. red. N.H. Metelenko. ZNU Inzhenernyy instytut. 474.

10. Upravlinnya lyuds'kymy resursamy: filofs'ki zasady: navch. posibnyk (2006) / V. H.Voronkova, A. H. Belichenko, O. M. Popov ta in. Kyiv: Profesional. 576.

Воронкова, Валентина Григорьевна – доктор философских наук, профессор, Академик академии наук высшего образования Украины, заведующая кафедрой менеджмента организаций и управления проектами, Инженерный учебно-научный институт Запорожского национального университета (Запорожье, Украина)

E-mail: valentinavoronkova236@gmail.com

ORCID iD: <http://orcid.org/0000-0002-0719-1546>

Олексенко, Роман Иванович – доктор философских наук, профессор, профессор кафедры публичного управления и права, Таврический государственный агротехнологический университет имени Дмитрия Моторного (Мелитополь, Украина)

E-mail: roman.xdsl@ukr.net,

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-2171-514X>

ФИЛОСОФИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ : СИНЕРГИЧЕСКАЯ МЕТОДОЛОГИЯ ИССЛЕДОВАНИЯ

Аннотация.

Актуальность исследования в том, что современные условия требуют исследования философии государственного управления в контексте синергетической методологии как условия выхода из состояния кризиса, нестабильности и информационной стохастичности. Идет речь о формировании концепции сильного, а точнее действенного государственного управления в контексте философских принципов, с соблюдением общечеловеческих ценностей, в основе которых саморазвитие и саморегулирование государства. Ведь, в основе любой самоуправляемой системы лежит способность к самоорганизации, которая является феноменом, свойственным исключительно человеческому сообществу. Цель исследования - концептуализация философии государственного управления в контексте синергетической методологии. Задания исследования : осуществить анализ философии государственного управления как практического организационно-регулятивного влияния государства на общественную жизнедеятельность людей; раскрыть философию цели и целей государственного управления как иерархию потребностей и интересов развития общества; раскрыть синергетическую методологию как основу рефлексивного государственного управления. Рефлексия - это принцип философского мышления, направленный на осмысление и обоснование собственных предпосылок. Рефлексия является основным методологическим принципом для философии, так как осуществляет переход от предметного рассмотрения сознания к самосознанию, к самому себе, к своему самосознанию. Рефлексия является одновременно и средством, и методом, и принципом, благодаря которым философия обосновывает сама себя. Доказано, что эффективность и результативность государственного управления всегда прямо зависят от экономического и социального развития общества, поскольку функционирование любого общества не может развиваться без согласованного порядка системной целостности организации и выработки механизма самоорганизации относительно преодоления неустойчивости системы. Новые условия функционирования системы требуют изменений, перестройки, перетрансформации системных уровней сложной системы социального развития. Время от времени организации вынуждены адаптироваться к радикальным изменениям, каких они не в состоянии избежать. Синергетическая методология помогает проанализировать государственное управление как единственный целостный социальный организм, который детерминирует новую матрицу видения объекта в качестве сложного целого.

Ключевые слова: философия государственного управления, социальный организм, самоорганизация, рефлексия, синергетическая методология

VORONKOVA, VALENTYNA – Doctor of Philosophy (D.Sc.), Professor, Academician of the Academy of Higher Education of Ukraine, Head of the Department of Management of Organizations and Project Management, Engineering educational and scientific Institute of Zaporizhzhia National University, Editor-in-Chief (Zaporizhzhia, Ukraine)

E-mail: valentinavoronkova236@gmail.com

ORCID iD: <http://orcid.org/0000-0002-0719-1546>

OLEKSENKO, ROMAN – Doctor of Philosophy (D.Sc.), Professor, Professor of Department Public Administration and Law, Dmytro Motornyi Tavria state agrotechnological University (Melitopol, Ukraine)

E-mail: roman.xdsl@ukr.net,

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-2171-514X>

PHILOSOPHY OF PUBLIC GOVERNANCE: SYNERGETIC RESEARCH METHODOLOGY

Abstract

The modern conditions require a study of the public administration philosophy in the context of synergetic methodology as a condition for overcoming the crisis, instability and information stochasticity. This research describes the formation of the concept of strong, or rather effective public administration in the context of philosophical principles, with observance of universal values, based on self-development and self-regulation of the state. After all, the basis of any self-governing system is the ability to self-organize, which is a unique human community phenomenon. Research purpose is to conceptualize the philosophy of public administration in the context of synergetic methodology. Research objectives: to analyze the philosophy of public administration as a practical organizational and regulatory state impact on public life; to reveal the purpose and goals philosophy of public administration as a society development needs and interests hierarchy; to reveal the synergetic methodology as a basis of reflective public administration. Reflection is a principle of philosophical thinking aimed at understanding and substantiating one's own preconditions. Reflection is the main methodological philosophy principle, as it means the transition from the objective consideration of consciousness to self-consciousness, attitude to oneself, self-reflection. Reflection is at the same time a means, a method, and a principle by which philosophy substantiates itself. It is proved that the efficiency and effectiveness of public administration always directly depend on the economic and social development of society, because the functioning of any society can not develop without a coherent order of systemic integrity of the organization and developing a mechanism of self-organization to overcome system instability. New system functioning conditions require changes, restructuring, transformation of system levels of a social development complex system. From time to time, organizations are forced to adapt to radical changes that they are unable to avert. Synergetic methodology helps to analyze public administration as a single holistic social organism that determines the new matrix of the object vision as a whole complex.

Key words: philosophy of public administration, social organism, self-organization, reflection, synergetic methodology

Received date 15. 10.2020

Accepted date 17.10.2020

Published date 29.10.2020